



**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

7. An intentio ministri debeat esse circa materiam determinatam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

Soluitur.

in fomno, vel ebrietate; ergo etiam in ministro. Respondeo tamen facile negando consequentiam; quia minister, ut diximus, debet operari nomine Christi, & significare per suas actiones, ad quod requiritur illas esse humanas, & procedere humano modo ab intentione humana: recipiens autem nec operatur nomine Christi, nec significat, nec oportet quod agat humano modo, sed quod recipiat; quæ receptio non debet procedere ab intentione, sed ad summum in adultis debet supponere intentionem recipiendi. Qualis verò intentio requiratur in suscipiente, dicemus postea disp. 9. sect. 7.

108.

Inferitur aliquando sacramentum perfici quando minister non est compos sui.

Hinc infero primò, posse aliquando sacramentum perfici, quando minister non est compos sui, v.g. in matrimonio per procuratorem; potest enim contingere, ut quando procurator nomine mandantis consentit, mandans dormiat, vel sit ebrius, & tunc perficitur sacramentum in virtute prioris consensus non retractati, qui tunc virtualiter manet, & influit in consensum à procuratore præstitum: est enim procurator, quasi organum vitale, per quod coniux suum consensum manifestat, sed tale, ut eodem modo operetur, & moueatur ab influxu mandantis, siue mandans nunc vigilet, siue dormiat. Si verò mandans post mandatum incidisset in amentiam, P. Th. Sanchez lib. 2. de matrimonio, disp. 11. num. 12. dicit, validum esse matrimonium, etiam si, quando procurator consentit, mandans sit amens effectus, quia in aliis contractibus ita seruatur; quam sententiam tradit etiam Henriquez lib. 11. num. 4. cap. 4. & Bonacina de matrimonio, q. 2. punct. 5. num. 13. Sed ex aliis contractibus argumentum potius desumi potest contra valorem matrimonij: quia regula generalis est, quod mandatum, sicut expirat morte mandantis, sic etiam expiret mandante facto furioso, vel amente, ut habetur in leg. Qui seruum suum, num. 47. & in leg. si quis alicui 48. ff. de acquirenda hereditate; & obseruat P. Molina tom. 2. de iust. disp. 52. in fine, quia nimirum iam ab eo tempore videtur expirasse voluntas mandantis, cum iam non censeatur capax, celebrandi contractus; quod idem de professione Religiosa facta per procuratorem dicendum videtur casu; quo professurus post datum mandatum incidisset in amentiam: nam regula vniuersalis iuris, quam adduximus, in his potissimum contractibus matrimonij, & professionis locum habere debet. Quare merito matrimonium illud validum non esse, obseruauit etiam Basiliius Pontius de matrim. lib. 2. cap. 15. num. 14. licet rationes ipsius satis efficaces non sint.

Th. Sanchez.

Henriq. Bonacina.

Molina.

Basiliius Pontius.

109.

Inferitur secundò.

Infero secundò, etiam si minister non esset iam sui compos, quando eius vox auditur à suscipiente sacramentum; si tamen erat sui compos, quando eam vocem protulit validum esse sacramentum. Cum enim auditus non percipiat sonum eo instanti, quo fit, sed post aliquam morulam, & tardius quam visus, ut experientia constat; contingere posset, quod intra illud breuissimum tempus minister amitteret vsum rationis, hoc tamen non noceret valori sacramenti; quia tota illa actio, propterea à ministro, fuerat humana; nec debet attendi, quomodo se habeat minister, quando auditur vox, sed solum, quando fit ab ipso. Quæ doctrina in sacramento etiam Matrimonij locum habere potest: nam licet in illo non perficiatur sacramentum, quando coniux profert verba, antequam ab altero coniuge audiantur & percipiantur, eò quod obligatio non oritur ex sola promissione ante sufficientem intimationem, ut alteri nota sit promissio; si tamen contingeret, ut postquam primus coniux consensum præstitit, & expressit, alter suum consensum expri-

meret, & statim amitteret rationis vsum, antequam eius consensus à primo coniuge perciperetur, validum esset sacramentum, & perfectum, cum primò coniux prior verba posterioris, & eius consensus perciperet. Nam licet donatio facta, & per litteras vel nuncium ad donatarium missa potest esse valida, & acceptari etiam si interim donans moriatur, antequam epistola, vel nuncius, ad donatarium perueniat; ut cum multis docet Th. Sanchez lib. 1. de Matrimonio, disp. 6. num. 5. sic promissio coniugis valida esse poterit, & acceptari, licet, antequam percipiat ab altero, amiserit rationis vsum; & tunc perficietur sacramentum, quando iam minister, qui vltima verba protulit, non esset compos sui; quod facilius posset contingere, si mutuos consensus per epistolas sibi inuicem coniuges transmittent: propterea aliquando fieri posse fatentur Doctores, quos affert, & sequitur idem Sanchez lib. 2. disp. 12.

Th. Sanchez.

110.

Infero tertio, licet ad contrahendam malitiam periurij, blasphemie, &c. non sufficiat voluntas præcedens, si eo tempore, quo proferuntur, non sit homo iam rationis compos; quia eæ actiones debent esse humanæ, ut diximus; alioquin non erunt periuria, blasphemie, aut loquutiones humanæ; alia tamen esse peccata, ad quæ hoc non requiritur, v.g. homicidium, furtum, & similia, atque adeò, ubi hæc essent peccata reseruata, vel haberent censuram annexam, contrahent reseruationem, vel censuram, si fuerint antea præuisa, & volita, etiam si mandentur exequutioni in fomno, vel ebrietate; ut si quis voluntarie se inebriat volens furore vini occidere inimicum, vel eius bona diripere, aut domum comburere. Ratio autem est, quia iustitia, cui ea peccata aduersantur, non solum prohibet occidere, furari, &c. Sed etiam causam apponere, ex qua eiusmodi damna proximo inferantur, atque ideo tam erit contra præceptum iustitiæ ponere tales actiones, quam absque illis ponere effectum ipsum; at verò præceptum religionis, v.g. solum prohibet periurium; non est autem periurium adducere Deum in testem mendacij per verba materialia, sed per verba formalia, quæ sola possunt esse vera adductio Dei in testem mendacij, qualia non sunt verba prolata ab ebrio vel dormiente.

Ratio est, quia iustitia non taxat, perhibet autem, sed etiam causam aliam.

SECTIO VII.

An intentio ministri debeat esse circa materiam determinatam.

Conclusio communis, & certa est affirmatiua, & constat ex verbis formarum: *Ego te baptizo, Ego te absoluo, indulgeat tibi Deus*, &c. quæ non possunt significare, nisi ex intentione loquentis determinentur ad personam determinatam; quod idem apparet in forma Eucharistiæ: *Hoc est Corpus meum*; ubi designantur determinata accidentia panis; & sic de aliis. Hinc oritur questio, an error ministri reddat irritum sacramentum; si, verbi gratia, cogitabat baptizare Petrum, cum esset alius, vel si putabat esse puerum, cum esset puella. Syluester in Summa, verbo Baptismus, 3. quest. 15. cum Hostiensis videtur docere esse inualidum. Alij communiter dicunt, esse validum, & in vniuersum assignant eam regulam, ut quoties error est in substantia, reddatur sacramentum irritum, quando est in circumstantiis vel qualitatibus, sit validum. Contra hanc tamen regulam videtur esse, quod iuxta illam potius dicendus esset inualidus baptisumus in prædicto casu; nam persona, quæ baptizatur, vel absoluitur, videtur

111.

Quæritur, an error ministri reddat irritum sacramentum. Syluester. Hostiensis. Error in substantia reddit inualidum, secundum in circumstantiis. Contra hanc regulam videtur.

tur maximè pertinere ad substantiam, & non ad circumstantias, vel qualitates. Quod magis confirmatur ex sacramento Matrimonij, in quo error circa personam est substantialis, & irritum reddit matrimonium, non solum iure positivo, sed ipso iure naturali, licet error circa qualitates, aut alias circumstantias non reddat illud inualidum: idem ergo dicendum erit de Baptismo, absolutione, & aliis.

P. Valquez *disp. 138. cap. 7. num. 91.* impugnatis aliorum solutionibus, respondet, circumstantiam personæ non esse substantialem in Baptismo, & aliis Sacramentis, præter Matrimonium; nam ad essentiam sacramenti solum requiritur, quod conferatur homini, vel si sint alia à baptismo, quod conferatur homini baptizato; in matrimonio autem error circa personam est substantialis; quia, ut ipse dixerat in 1.2. *disp. 30. cap. 4.* in matrimonio ipsæ personæ contrahentium sunt materia, circa quam versatur contractus.

113. *Respondet Valquez.* Hæc tamen responsio, nisi ampliùs explicetur, non videtur satisfacere. Primò, quia in consecratione Eucharistiæ species panis sunt materia, circa quam versatur, & tamen, si ego accipiam vnam hostiam, existimans esse aliam, quam priùs ibi reposueram, adhuc consecratio erit valida. Secundò, Non minùs videtur pertinere ad substantiam personæ, cui confertur absolutio, quàm peccata; nam si non est hæc persona, non erunt hæc peccata, sed alia alterius personæ; ergo si ego erro in persona, erro in peccatis, & per consequens in substantia materiæ. Denique quod dicit, baptismum solum requirere ad suam essentiam, quod conferatur homini, eodem modo videtur procedere in matrimonio, quod ad suam essentiam solum requirit, quod fiat inter marem & foeminam: sicut autem hoc matrimonium in particulari exigit hos coniuges determinatos; sic hic baptismus exigit determinatè hoc subiectum; alioquin enim non esset hæc absolutio, sed alia, & aliud sacramentum, ut constat.

114. *Communis responsio.* Alij ergo communiter respondent, idem omnino procedere in rigore, formaliter loquendo, in omnibus Sacramentis; in omnibus enim si minister alligat suam intentionem ad talem personam, & tenera fuerit alia, non erit validum sacramentum: de facto tamen id non facit minister, in aliis Sacramentis præter Matrimonium, in quo contrahentes propter magnum onus quod suscipiunt, merito limitant suam intentionem ad talem personam, exciudendo omnes alias; in aliis verò Sacramentis regulariter id non possunt facere, sed debent habere intentionem conferendi sacramentum huic, qui præsens est, quicumque ille sit, nec sine graui causa debent se exponere periculo faciendi sacramentum irritum. Ita Suarez in *presenti disp. 13. sect. 3. in fine*, cum aliis communiter.

115. *Responsum.* Hæc responsio continet veram doctrinam: sed testat difficultas circa id, quod dicitur de matrimonio, quod in eo contrahentes alligant intentionem ad talem personam, ita ut si alia sit, contractus non valet: hoc, inquam, non videtur dicendum etiam in Matrimonio ex eo, quod contractus sit; nam in aliis contractibus humanis non ita alligatur voluntas contrahentium. Alligatur quidem quoad speciem, ita ut si intendas emere oleum, & detur vinum loco olei, contractus sit nullus propter defectum intentionis: si tamen intendis emere mensam, vel vestem, quæ tibi placuit heri, & venditor, qui iam illam distraxerat, ostendat tibi aliam similem, dicens esse illam, adhuc emptio erit valida, & iusta, si sit æquè bona; quia licet non sit eadem, P. Joan. de Lugo de Sacramentis.

est tamen æquè utilis: ergo similiter, si Titius videt filiam Caij, eam petat in uxorem, quia sibi placuit; Caius verò, qui illam fortasse alteri promiserat, aliam æquè pulchram, & bonam Titio afferat dicens: hanc esse, quam viderat, & petierat, validus erit eodem modo contractus propter eandem rationem, sicut valida esset emptio. Explicatur; quia si emens vestem non limitat suam voluntatē ad hanc numero, sed ad hanc, vel aliā similem; ergo nec qui emit feruum, limitat ad hunc numero, sed ad hunc, vel alium similem, atque ademptio erit valida, licet vnus æquè bonus pro alio supponatur, sicut est valida emptio vestis. Si autem emptio serui est valida, non apparet, cur non sit idem dicendum de matrimonio; cum tam emptio serui, quàm matrimonium habeat pro obiecto personam; & tam sit error circa personam in vno casu, quàm in alio.

Adhuc tamen sustinendum est, matrimonium in eo casu nullum esse: quod quidem in matrimonio provenit ex eo, quod talis contractus sit; imo ex eo quod, contractus sit; nam licet sit aliqua differentia materialis, si tamen formaliter & cum proportionem applicetur regula vniuersalis aliorum contractuum, reperiemus, nihil esse speciale, quoad hoc in matrimonio. Regula enim vniuersalis est, quod quoties datur error in substantia, contractus sit nullus; qualis autem sit error in substantia, pendet ex diuersa natura, & fine vniuersiusque contractus. Qui enim vendit aurichalcum putanti esse verum aurum, non facit validam venditionem, ut habetur in *leg. In venditionibus. ff. de contrahenda emptione*; & ratio est, quia emptor ita alligat suam voluntatem ad emendum aurum, ut nolit quidquam aliud emere, atque idem emptio aurichalci est illi inuoluntaria, quod non ita est, quando loco vnius vestis subrogatur alia similis æquè bona: de hoc enim, cum parum referat ad eius intentum, non videtur curare, nec alligauit voluntatem suam ad illam vestem numero; quorsum enim alligaret, si non curat de illa potius, quàm alia habenda? In matrimonio autem, quælibet variatio vxoris, licet illa physicè loquendo differant solo numero, censetur variatio in specie; quia ad intentum matrimonij, & vitam communem perpetuam, resultat diuersitas maxima ex variatione vxoris; & ideo coniux censetur obligare suam voluntatem ad hanc, quam elegit, multo magis quàm qui emit aurum, alligat voluntatem ad aurum. Nec sufficit, si detur alia vxor æquè bona, quia cum hæc æqualitas non possit certò ab hominibus agnosci & præiudici, & pendeat ex tot circumstantiis, quod placeat coniugi, vel displiceat, merito contrahentes alligant suam voluntatem ad talem personam determinatam; quia nolunt alieno iudicio fidere, sed suo in re tanti momenti. Omnis ergo diuersitas substantialis in eo contractu est inuoluntaria. Imò in venditione serui, vel ancillæ, propter eandem rationem error in persona efficit emptionem inualidam, ut obseruat P. Molina 2. *rom. de iustit. disp. 340. inuoluntaria. num. 21.* quia variatio personæ in hominibus æquiualeat variationi speciei in aliis rebus propter rationem traditam.

Hinc infero primò, in aliis etiam Sacramentis, si constat de alligatione voluntatis ad certam personam, vel materiam, non posse circa aliam habere valorem. Vnde qui vult consecrare hanc hostiam solam, non consecrat alias, licet in altari ab aliquo posita fuerint. In quo tamen aduerte, Antoninum Dianam 1. *rom. Resolut. moral. tractat. 17. resolut. Dian. 19.* proposito hoc dubio, an particula, quas aliquis inficio Sacerdote, apposit in corporali, maneat consecrata

M

consecrata

116.

In matrimonio id prouenire dicitur ex ratione vniuersalis contractus. Regula vniuersalis.

117.

Omnia diuersitas substantialis in matrimonio est inuoluntaria. Molina.

117.

Inferitur primò pro alijs sacramentis.

Did. Nuga.

consecrata, respondere quidem cum communi, & vera Theologorum sententia negatiue: addit tamen, quod Didacus Nugus Dominicanus 3. p. 9. 74. art. 2. *difficult. ult.* in ea sit sententia, quod illa particula consecrata maneat propter intentionem, quam Sacerdos habere debet consecrandi id, quod coram se habet in altari. Sed reuera Nugus id non dicit: loquitur enim in alio diuerso casu; scilicet quando Sacerdos aliquam hostiam præparauit, postea verò alia à Sacrifica, v. g. vel alio loco illius hostiæ ponitur, in scio Sacerdote, vel sunt duæ loco vnius: in quo casu dicit, illam etiam manere consecratam; quia non ita alligauit Sacerdos intentionem suam ad consecrationem illius hostiæ, quam præparauit, vt excluderet aliam, quam postea in altari acciperet consecrandam: semper enim intendit consecrare id, quod in altari ad hoc inuenit, & accipit consecrandum: quæ doctrina vera est; illa autem, quam ei Auctori tribuit Diana, esset omnifalsa, & improbabilis.

119.
Inferur se-
cundò quid
dicendum sit
de protesta-
tione Episcopi
ante ordina-
tionem.

Infero secundò, quid dicendum sit de protestatione, qua aliqui Episcoporum Officiales solent ante Ordinum collationem publicè protestari, Episcopum non habere intentionem ordinandi eos, qui cum aliquo legitimo impedimento ad Ordines accedunt, v. g. irregulares, aut carentes patrimonio, & beneficio, vel legitimis litteris dimissoriis, &c. Nam si reuera Episcopus habeat talem intentionem, procul dubio qui illis impedimentis fuerint ligati, non recipient verum Ordinem. Aliqui tamen existimant, protestationem illam fieri solum ad terrendum; Episcopum autem habere solum animam ordinandi eum, qui accedit, quicumque ille sit. Ego quidem vsus talis protestationis nullo modo probò, tum quia in ritibus Ecclesiasticis fundamentum non habet: nam licet in Pontificalibus antiquis, & modernis apponatur formula, qua ordinandi moneantur ex parte Episcopi, ne vilius accedat irregularis, absque ætate vel facultate legitima, &c. in nullo tamen Pontificali inuenitur talis protestatio defectu intentionis; quare Officiales Episcopi, dum illam protestationem addunt, id de suo addunt, & non iuxta formulam Pontificali constitutam: tum etiam, quia licet, existente grauissima causa, posset aliquando Episcopus habere intentionem sub conditione, vt fatetur Vasquez *disso. cap. 7. num. 86.* de ministro absolutionis, si v. g. aliquis simulans se alium, petat ordinari, cum multum referat, hunc non ordinari: ceterum eiusmodi voluntas conditionata vniuersalis cum omnibus haberi non potest absque grauissimis inconuenientibus propter dubia, quæ inde oriuntur circa valorem Ordinis. Potest enim contingere in primis, quod aliquis tale impedimentum habeat, illudque vel ignoret, vel eius actu non recorderetur: potest item suboriri dubium, an reuera habuerit aliquod ex iis impedimentis: denique, dato, quod illud habuerit, & cognouerit, dubitabit, merito de intentione Episcopi, an fuerit conditionata, vt verba priora sonabant; an absoluta, prout debet esse. Non debet autem res adeo grauis his dubiis exponi. Vnde, si casus accideret, ego Sacerdoti eo modo Ordinato cum tali impedimento consulere, vt, si commodè potest, adeat eundem Episcopum, eiusque intentionem exploret, qualis fuerit. Quod si hoc fieri non possit, recipiat iterum sub conditione Ordinem, ne maneat in illo dubio cum periculo inualiditatis aliorum Sacramentorum, quæ ex Sacerdotio dependent.

Vasquez.

Quid dicendum sit, quando fuerunt due intentiones contrariae, quæ illarum prævalere debeat.

Vult aliquis, v. g. consecrare Eucharistiam, sed vult non offerre sacrificium, quia ex errore putat, in Missa non fieri verum sacrificium. Item vult conferre baptismum à Christo institutum, non tamen quem tribuit Ecclesia Romana: vult contrahere verum matrimonium, non tamen celebrare Sacramentum; quæ etiam sunt voluntates contrariae, si matrimonium inter baptizatos non possit separari à ratione sacramenti. Hæc, & similes voluntates reperiri possunt per accidens propter ignorantiam, errorem, vel obliuionem. Regula communis, & vera Theologorum est, vt voluntas, quæ præualeat ex iis, sortitur effectum. Nam licet vtrique videatur absoluta, & efficax, re tamè vera altera est minùs, altera magis efficax: & absoluta: vult enim absolutè, & omnino dare verum baptismum à Christo institutum; vult omnino consecrare veram Eucharistiam, vult autè non dare baptismum, quem dat Ecclesia Romana, quia putat illum non esse à Christo institutum, alioquin illum etiam dare vult; similiter vult non offerre sacrificium, quia existimat, in Missa non esse sacrificium, alioquin sacrificium etiam vellet, quia nimirum magis vult conficere verum sacramentum Baptismi & Eucharistiæ, quàm excludere Baptismum Ecclesiæ Romanæ, vel sacrificium.

Petes, in quo consistat ille modus volendi magis vnum quàm aliud; nam singula illæ voluntates secundum se videntur absolutæ, nec vna respicit villo modo ad obiectum alterius, sed singulae habentur seorsim, & sine alterius memoria. Respondeo, à posteriori colligi, & explicari illam diuersitatem per hoc, quod si sciret Eucharistiam non posse separari à sacrificio, non excluderet sacrificium; per hoc enim apparet, affectum diuerso modo tendere ad Eucharistiam, ad exclusionem verò sacrificij solum quatenus putat posse sacrificium separari ab Eucharistia, atque adeo aliquo modo conditionatè. Sic explicat Coninch in præfati q. 64. art. 8. dub. 3. & in simili Lessius *lib. 2. de iustit. c. 40. dub. 10. n. 76.* Re tamen ipsa est modus intrinsecus diuersus, tenens se ex parte ipsius actus voluntatis: nam altera volitio habet in se modum volendi magis vniuersalè, altera magis limitatum, & coarctatum. Quod potest multis exemplis declarari. Primò, si hodie velis sacrum crastinum omnino applicari pro Petro, ita vt hæc applicatio ex nunc præferatur cuilibet ex obliuione huius faciendæ: cras verò applices sacrum pro alio, non censetur reuocata applicatio hodierna, quia fuit magis vniuersalis, & reuocatoria crastina. Secundò, desumi potest exemplum ex leg. *Si quis, in princ. ff. de legatis 3.* Nam si quis in priori testamento adhibeat clausulam reuocatoria cuiuscumque posterioris, testamentum posterius non erit validum, nisi in eo reuocetur expressè illa clausula prioris testamenti; vt cum communi Doctorum obseruat Molina *tom. 1. de iustit. disp. 153. §. Quod dictum est;* quia nimirum voluntas prior habuit maiorem vniuersalitatem ex parte obiecti, quàm posterior. Tertiò, si quis facit votum non vouendi nisi consulto Confessario, & ex nunc vult non vouere validè, nisi ea conditione positâ; postea si immemor huius voluntatis voueat, votum non valet, nisi eo esset affectu, vt etiâ, si recordaretur, vellet valere; vt notat Lessius loco proximè citato; quia nimirum prior voluntas fuit magis vniuersalis. Ex quibus omnibus constat, concurrente

120.

Regula com-
munis pro re-
solutione quo-
stioni.

121.

Offensum
quomodo vna
voluntas sit
magis absolu-
ta quàm alia

Coninch.
Lessius.

Confirmatur
multis exem-
plis.

122.

Molina.